

Худайкулов Ферузбек Хуррамович,

Тошкент давлат юридик университети
Жиноят ҳуқуқи ва криминология
кафедраси ўқитувчиси



<http://dx.doi.org/10.26739/2181-9130-2019-4-11>

ЖИНОЙ ФАОЛИЯТДАН ОЛИНГАН ДАРОМАДЛАРНИ ЛЕГАЛЛАШТИРИШ ЖИНОЯТИ УСУЛЛАРИ: ТАҲЛИЛ ВА ТАКЛИФ

Аннотация: мазкур мақолада жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштириш жинояти усулларининг ўзига хос жиноят-ҳуқуқий жиҳатлари ва хориж тажрибаси каби масалалари баён этилган. Шунингдек, жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштириш жиноятига доир таклиф, тавсиялар берилган.

Калит сўзлар: легаллаштириш, жиноят содир этиш усуллари, ўтказиш, мулкка айлантириш, алмаштириш йўли билан қонуний тус бериш, яшириш, сир сақлаш.

Худайкулов Ферузбек Хуррамович,

Преподаватель кафедры Уголовное право
и криминологии Ташкентского государственного
юридического университета

СПОСОБЫ ЛЕГАЛИЗАЦИЯ ДОХОДОВ, ПОЛУЧЕННЫХ ОТ ПРЕСТУПНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ: АНАЛИЗ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Аннотация: в данной статье проанализированы способы легализация доходов, полученных от преступной деятельности и зарубежный опыт. А также разработаны предложения, рекомендации по легализация доходов, полученных от преступной деятельности.

Ключевые слова: легализация доходов, способы совершения преступления, придание правомерного вида, путем ее перевода, превращения или обмена.

Feruz Khurramovich Khudaykulov,

Teacher of Department of Criminal Law
and Criminology of the
Tashkent State University of Law

THE WAYS LEGALIZATION OF REVENUE FROM CRIMINAL ACTIVITIES: ANALYSIS AND PROPOSALS

Annotation: in this article, the author analyzes the ways legalization of revenue from criminal activities and foreign experience. Also developed proposals, recommendations on the legalization of revenue from criminal activities.

Key words: legalization of revenue, the ways to commit a crime, transfer, conversion, exchange of property.

Жамиятни демократлаштириш ва янгилаш, мамлакатни модернизация ва ислоҳ этишга қаратилган стратегик вазифалардан келиб чиқиб, суд-ҳуқуқ ислохотларини янада чуқурлаштириш ҳамда иқтисодий ислохотларнинг ҳуқуқий базасини такомиллаштириш, тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлаш, хўжалик субъектларига нисбатан назорат қилувчи органлар томонидан ўтказиладиган текширишларнинг қонунийлиги устидан назоратни таъминлаш, давлат тузилмалари ва амалдорлари, маҳаллий ҳокимият ва бошқарув органлари томонидан уларнинг фаолиятига ноқонуний аралашуш ва зимдан қаршилиқ кўрсатиш ҳолатлари мониторингини амалга ошириш, тадбиркорлик субъектларининг бузилган ҳақ-ҳуқуқларини тиклаш механизмлари шакллантирилди.

Ҳозирги кундаги уюшган жиноятлар томонидан одам ўлдириш, талончилик, босқинчилик, ўғрилик, товламачилик каби анъанавий усуллар билан бир қаторда, катта даромад олишга қаратилган терроризм, табиий бойликларни сотишдан келадиган даромадларни ўзлаштириш, давлат мулкларини ноқонуний хусусийлаштириш, савдо, солиқ ёки валюта соҳасидаги жиноятларни содир этмоқда. Нагжида, уларда жиноий йўл билан олинган даромадларни турли усулларда легаллаштиришга зарурат сезмоқда.

Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга қарши кураш, солиқ соҳасидаги жиноятларни аниқлаш, барҳам бериш, нақд пул ва хорижий валюта маблағларининг ноқонуний айланишига, жиноий даромадларнинг асосий манбаси бўлган "хуфёна" бизнеснинг шаклланишига, қарши курашуш бўйича ҳар томонлама чора-тадбирлар кўрилмоқда.

Халқаро тажрибалардан келиб чиққан ҳолда пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операцияларни амалга оширувчи ташкилотларнинг қатори кенгайтирилди. (қимматбаҳо қоғозлар бозорининг профессионал қатнашчилари [1]; биржа аъзолари [2]; сугурталовчилар ва сургунга воситачилари; пул кўчириш, тўлаш ва ҳисоб-китоб фаолиятини амалга оширувчи ташкилотлар; қимматбаҳо тошлар ва қимматбаҳо металллар билан операцияларни амалга оширувчи шахслар [3]; кўчмас мулкни олди-сотди операцияларда иштирок этувчи ва хизмат кўрсатувчи шахслар; нотариал идоралар (нотариуслар), адвокат идоралар (адвокатлар) ва аудиторлик ташкилотлар [4] (аудиторлар) мижозлар номидан келишувлар амалга оширилганда).

Шулардан келиб чиқиб, жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштириш жамият ҳаётининг турли соҳаларида уюшган жиноятчилик туғилиши ва фаолият кўрсатиши учун зарур шарт-шароит яратиши туфайли миллий хавфсизликка жиддий таҳдид солиши билан бошқа жиноятлардан ажралиб туради.

Ўзбекистон Республикаси Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг 2003 йил 31 октябрда қабул қилинган Коррупцияга қарши курашишга оид конвенциясига қўшилган. Хусусан, Конвенциянинг 23-моддасида "Ҳар бир аъзо давлат жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришни ўзининг миллий қонунчилигида жиноят деб эътироф этиши, ушбу соҳада бир-бирига амалий ёрдам кўрсатиши шарт" [5] деб қатъий белгилаб қўйилган.

Шунингдек, Ўзбекистон Республикасида жиноят фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштириш жиноят қонуни бўлган Ўз.Р ЖК да жиноят деб эътироф этилган бўлиб, унинг мазмун-моҳияти ушбу кодекснинг 243-моддасида ўз ифодасини топган. Шу билан бирга, ушбу модда моҳиятини кенгроқ очиб бериш мақсадида Ўз.Р Олий суди Пленумининг 2011 йил 11 февралда қарори [6] ҳам қабул қилинган.

Мазкур жиноятнинг объекти Ўзбекистон Республикасининг иқтисодий фаолияти ва жамоат хавфсизлиги ҳисобланади. Жиноят объекти кўриниш жиҳатидан икки шаклlidir. Унда нафақат иқтисодий фаолият, балки жамоат хавфсизлиги ҳам жиноят қонуни билан қўриқланадиган ижтимоий муносабатлар турқумига киради.

Жиноят объектив томони жинойий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштириш, яъни мулк (пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк) жинойий фаолият натижасида топилган бўлса, уни ўтказиш, мулкка айлантириш ёхуд алмаштириш йўли билан унинг келиб чиқишига қонуний тус бериш, худди шунингдек бундай пул маблағлари ёки бошқа мол-мулкнинг асл хусусиятини, манбаини, турган жойини, тасарруф этиш, кўчириш усулини, пул маблағларига ёки бошқа мол-мулкка бўлган ҳақиқий эгалик ҳуқуқларини ёки унинг кимга қарашлилигини яшириш ёхуд сир сақлашда ифодаланади.

Жиноят объектив томонини таҳлил қиладиган бўлсак, у бир нечта қилмишлардан иборатлиги яққол кўзга ташланади. **Жумладан:**

- жинойий фаолиятдан олинган даромадлар деганда жиноят содир этиш натижасида олинган пул маблағлари ва бошқа мол-мулк, шунингдек бундай мол-мулкдан фойдаланиш орқали олинган ҳар қандай фойда ёки наф, худди шунингдек тўлиқ ёки қисман бошқа мол-мулкка айлантирилган ёхуд ўзгартирилган ёки қонуний манбалар ҳисобидан олинган мол-мулкка қўшилган пул маблағлари ва бошқа мол-мулк тушунилади;

- жинойий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштириш деганда мулк (пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк) жинойий фаолият натижасида топилган бўлса, уни ўтказиш, мулкка айлантириш ёхуд алмаштириш йўли билан унинг келиб чиқишига қонуний тус беришдан, шунингдек бундай пул маблағларининг ёки бошқа мол-мулкнинг асл хусусиятини, манбаини, турган жойини, тасарруф этиш, кўчириш усулини, пул маблағларига ёки бошқа мол-мулкка бўлган ҳақиқий эгалик ҳуқуқларини ёки уларнинг кимга қарашлилигини яширишдан ёхуд сир сақлашдан иборат бўлган, жинойий жазоланадиган ижтимоий хавfli қилмиш тушунилади. [7]

Жиноят кодекси 243-моддаси мазмунига кўра, даромадларни легаллаштириш деганда айбдор томонидан жинойий фаолият натижасида орттирилган мулк (пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк)нинг келиб чиқишига қонуний тус берилиши тушунилиши лозим. Мулк объекти сифатида бундай ҳолларда Фуқаролик кодекси 169-моддасида назарда тутилган ҳар қандай мулк бўлиши мумкин. [8]

Мазкур жиноят таркибининг зарурий белгиси жиноят содир этиш усули ҳисобланса, унинг зарурий элементи эса бу жинойий фаолият натижасидан орттирилган мулк мавжуд бўлишидир.

Жумладан, жинойий фаолият натижасида топилган мулк (пул маблағлари ва бошқа мол-мулк)ни қуйидаги усуллар билан унинг келиб чиқишига қонуний тус бериш орқали даромадлар легаллаштирилади:

-
- ўтказиш йўли (жиноят содир этиш усули) билан пул маблағлари ва бошқа мол-мулкнинг келиб чиқишига қонуний тус берилади;
 - мулкка айлантириш йўли (жиноят содир этиш усули) билан пул маблағлари ва бошқа мол-мулкнинг келиб чиқишига қонуний тус берилади;
 - алмаштириш йўли (жиноят содир этиш усули) билан пул маблағлари ва бошқа мол-мулкнинг келиб чиқишига қонуний тус берилади.

Шунингдек, бундай пул маблағлари ва мол-мулкнинг асл хусусиятини яшириш ёки сир сақлаш, манбаини яшириш ёки сир сақлаш, турган жойини яшириш ёки сир сақлаш, тасарруф этиш ёки кўчириш усулини яшириш ёки сир сақлаш, пул маблағларига ёки бошқа мол-мулкка бўлган ҳақиқий эгалик ҳуқуқларини яшириш ёки сир сақлаш, пул маблағлари ёки қарорнинг 3-бандида эътироф қарашлилигини яшириш ёки сир сақлашдан иборат бўлади.

Жиноятнинг содир этиш усуллари (молиявий операциялар, битимлар орқали содир этиладиган легализация) Ўз.Р ЖКнинг 243-моддаси диспозициясида қонун чиқарувчи томонидан тўғридан-тўғри кўрсатилмаган. Булар асосан Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг 2011 йил 11 февралдаги 1-сонли "Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга оид ишлар бўйича суд амалиётининг айрим масалалари тўғрисида"ги қарорининг 3-бандида эътироф этилган. Аммо, бу масалалар хорижий мамлакатлар жиноят қонунларида қонун чиқарувчиси томонидан назарда тутилган. Хусусан, МДХ давлатлари [9] Жиноят кодексларида жиноят содир этиш усуллари тўғридан-тўғри назарда тутилиб, факультатив белги зарурий белги сифати ўз аксини топган.

Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришни шартли равишда икки гуруҳга ажратиш мумкин:

Молиявий операциялар орқали содир этиладиган легализация ва битимлар орқали содир этиладиган легализация.

Хусусан, молиявий операцияларга капитал маблағларни ҳаракатлантириш юзасидан амалга ошириладиган операциялар, жумладан, пул маблағларини ҳисобга киритиш, уларни турли банклардаги жамғарма ҳисобварағларига бўлиб жойлаштириш, бошқа валютага ўтказиш, қонунсиз топилган пулларга қимматли қоғозлар сотиб олиш, пул маблағларини банкдаги жамғарма ҳисобварағига қайтариш мақсадида чегарадан ташқарига чиқариш ва ҳ.к.

Битимлар орқали содир этиладиган легализация деганда, фуқаролик ҳуқуқидаги сингари тузиладиган олди-сотди, қарз, ҳаля, гаров, ижара, айирбошлаш ва ҳ.к. шартномалар тузилиши тушунилади. [10]

Юқориди санаб ўтилган барча даромадларни легаллаштириш усул(жиноят содир этиш усул)лари легализациянинг ушбу гуруҳларидаги кўринишида содир этилади. Масалан, жиноий фаолиятдан олинган пул маблағлари ва бошқа мол-мулкка қонуний тус бериш мақсадида улар турли хил молиявий операциялар, яъни пул маблағларини ҳисобга киритиш, уларни турли банклардаги жамғарма ҳисобварағларига бўлиб жойлаштириш, бошқа валютага ўтказиш, қонунсиз топилган пулларга қимматли қоғозлар сотиб олиш, пул маблағларини банкдаги жамғарма ҳисобварағига қайтариш мақсадида чегарадан ташқарига чиқариш шаклида ўтказиш усулидан фойдаланади.

Мулкка айлантириш ва алмаштириш жиноят содир этиш усуллари битимлар орқали содир этиладиган легализация қилинади. Масалан, олди-сотди, қарз, ҳаля, гаров, ижара, айирбошлаш ва ҳ.к. шартномалар орқали фуқаролик ҳуқуқидаги сингари тузилади.

Яшириш усули ёки сир сақлашда жиний йўл билан топилган пул маблағлари ва бошқа мол-мулкнинг асл хусусияти, манбаи, турган жойи, тасарруф этиш ёки кўчириш усуларини яшириб ёки сир сақланиб уларга қонуний тус берилади. Шунингдек, пул маблағларига ёки бошқа мол-мулкка бўлган ҳақиқий эгаллик ҳуқуқлари ҳамда унинг кимга қарашлилиги ҳам яшириб ёки сир сақланган ҳолда легаллаштирилади.

Ўз.Р ЖКнинг 243-моддасида назарда тутилган жиний субъектив томондан тўғри қасдан содир этилади. Жиний содир этиш мақсад ва мотиви аҳамиятга эга. Чунки субъект жиний фаолият натижасида топилган пул маблағлари ва мол-мулкни ўтказиш, мулкка айланттириш, алмаштириш, яшириш ёки сир сақлаш мақсадларини кўзлаб уларга қонуний тус беради, яъни даромадларни қонунга хилоф тарзда легаллаштиради. Афсуски, бизнинг жиний қонунчилигида мақсад аниқ қилиб кўрсатилмаган. Бироқ, бу масала МДХ давлатларининг [11] жиний кодексларида ҳал қилинган.

Мазкур жиний субъекти Ўз.Р ЖКнинг 17-моддасига кўра ўн олти ёшга тўлган ақли расо жисмоний шахс ҳисоланади. Афсуски, бизнинг жиний кодексимизда ушбу жиний мансаб мавқеини суиистеъмол қилиш йўли билан, бир гуруҳ шахслар, уюшган гуруҳ ёки жиний уюшма томонидан содир этиш жавобгарликни оғирлаштирувчи (квалификацияловчи) белгиси сифатида қонун чиқарувчи томонидан назарда тутилмаган, яъни ушбу масалалари ҳал қилинмаган. Хусусан, бу масала ҳам МДХ давлатларининг жиний қонунчиликларида ҳал қилинган.

Россия Федерацияси Жиний кодексига легализация учун 2 та модда бўйича жавобгарлик белгиланган. Жумладан, РФ ЖКнинг 174-моддаси "бошқа шахс томонидан содир этилган жиний натижасида қўлга киритилган пул маблағлари ёки бошқа мулкни легаллаштириш" деб номланса, 1741-моддаси "жиний содир этган шахс томонидан пул маблағлари ёки бошқа мулкни легаллаштириш" деб номланади. Яъни, Россия Жиний кодексига ўзи томонидан содир этилган жиний натижасида топилган мулкни легаллаштириш билан, бошқа шахс жиний содир этиши натижасида топилган мулкни легаллаштириш учун алоҳида жавобгарлик белгиланган. Бундан ташқари РФ Жиний кодексига жиний йўл билан топилган мулкни легаллаштириш учун деференциялаштирилган жавобгарлик белгиланган. Жумладан, кўп миқдорда содир этилиши 2-қисм билан, бир гуруҳ шахслар томонидан олдиндан тил бириктириб ёки ўз хизмат мавқеидан фойдаланиб содир этиш 3-қисм билан, жуда кўп миқдорда ёки уюшган гуруҳ томонидан содир этилиши эса жинийни оғирлаштирувчи ҳолат сифатида ЖКнинг 1741-моддаси 4-қисм билан жавобгарликка тортишга асос бўлади. Бундан ташқари барча қисмларида муқобил жазо турлари белгиланган. Қозоғистон Республикаси Жиний кодексининг 218-моддаси, Молдова Жиний кодексининг 243-моддаси, Беларус Республикаси Жиний кодексининг 235-моддаси, Украина Жиний кодексининг 209-моддалари бўйича ҳам жиний йўл билан топилган мулкни легаллаштириш учун деференциялаштирилган жавобгарлик белгиланган ҳамда муқобил жазо турлари назарда тутилган. [12]

Жиний фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштириш жинийни квалификация қилишда қуйидаги жиҳатларга алоҳида эътибор бериш лозим:

- шахснинг қилмишида ЖК 243-моддасида назарда тутилган жиний таркиби бор-йўқлиги тўғрисидаги масалани ҳал этиш учун ҳар бир ҳолда легаллаштирилган мулк жиний натижасида келиб чиққанлиги факти аниқланиши шарт.

- даромадларни легаллаштиришни жиноий йўл билан топилган мулкни олиш ёки ўтказиш жиноятдан фарқлашлари лозим. Жумладан, жиноят (масалан, ўзганинг мулкни талон-торож қилиш) натижасида топилган мулкни олиш ёки ўтказиш, агар бундан мулкка қонуний эгалик кўриниши берилмаётган бўлса (масалан, техник паспорт ёки ўгирланган автомобилни сотиш учун бериладиган ишончнома қалбакилаштирилган), даромадларни легаллаштириш (ЖК 243-моддаси) таркибини ташкил этмайди.

- ишнинг муайян ҳолатларидан (жумладан, талон-торож қилинган мулк билан амалга оширилган битим олдига қўйилган мақсаддан) келиб чиққан ҳолда бундай ҳаракатлар ўзганинг мулкни талон-торож қилишда иштирокчилик (ёрдамчи шаклида) ёки жиноий йўл билан топилган мулкни олиш ёки ўтказиш (ЖК 171-моддаси) сифатида, бунга асослар мавжуд бўлганда эса, ҳужжатларни қалбакилаштириш сифатида ҳам квалификация қилиниши мумкин.

- жиноий фаолият натижасида орттирилган пул маблағлари ёки бошқа мол-мулкка нисбатан мулкий ҳуқуқ ва мажбуриятларни вужудга келтириш, ўзгартириш ёки тугатишга қаратилган ҳаракатларни содир этишда иштирок этган шахснинг ҳаракатларини квалификация қилиш масаласини ҳал этишда, ҳар бир ҳолатда бу шахс мазкур мол-мулк жиноий фаолият натижасида орттирилганлигини аниқ билган-билмаганлиги аниқланиши шарт. Масалан, агар шахс жиноий фаолият натижасида топилган мулкни легаллаштиришни хоҳлаб олди-сотди шартномаси тузган бўлса ва олувчи сотувчида мазкур мулкка қонуний тус бериш мақсади борлигини англаган ҳолда бу мулкни сотиб олса, олувчининг ҳаракатлари даромадларни легаллаштиришга кўмаклашиш сифатида ЖКнинг 28, 243-моддалари билан квалификация қилиниши лозим. Бундай ҳукм кейинчалик мулкни олди-сотди шартномаси фуқаролик суд ишларини юритиш тартибида ҳақиқий эмас деб топиллиши учун асос бўлиб хизмат қилиши мумкин.

- нотариус томонидан мансаб ваколатларидан пул маблағлари ёки бошқа мулкни легаллаштиришга қаратилган битимни ўзи билан туриб тасдиқлаш учун фойдаланилиши даромадларни легаллаштиришга кўмаклашиш сифатида (ЖКнинг 28, 243-моддалари) билан, бунга асослар бўлганда эса, Жиноят кодексининг бошқарув тартибига қарши жиноятлар учун жавобгарликни назарда тутувчи бошқа моддалари билан ҳам билан квалификация қилинади, - даромадларни легаллаштиришдан олинган мулк ЖПКнинг 211-моддаси 5-бандига кўра, ЖКнинг 243-моддасида назарда тутилган жиноят предмети ҳисобланади ва Фуқаролик кодекси 204-моддасига асосан жисмоний ёки юридик шахсга жиноят натижасида етказилган моддий зарар қоплангандан сўнг конфискация қилиниши керак.

- агар шахсни ЖКнинг 243-моддасида назарда тутилган жиноятни содир этишда айблагша доир ишни кўриш чоғида пул маблағлари ёки мулкнинг муайян қисми жиноий йўл билан орттирилмаганлиги аниқланса, улар ЖПКнинг 211-моддаси 4-бандига асосан қонуний эгасига қайтарилиши лозим. [13]

Хулоса қилиб айтганда, Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 243-моддаси диспозициясида назарда тутилган жиноят содир этиш усулларининг ўзига хос жиноят-ҳуқуқий аҳамияти қуйидагилардан иборат:

- жиноий фаолият натижасида топилган мулк (пул маблағлари ва бошқа мол-мулк)ка қонуний тус беришда ўтказиш, мулкка айлантириш, алмаштириш йўли жиноят содир этиш усуллари, яъни жиноят объектив томони факультатив белгиси

бўлсада, айнан Ўз.Р ЖКнинг 243-моддасида улар жиноят (таркиби) объектив томонининг зарурий белгиси ҳисобланди. Чунки қонун чиқарувчи ушбу модда диспозициясида уларни тўғридан-тўғри назарда тутган;

- улар жиноят таркининг жавобгарликни (квалификацияловчи) белгиси сифатида ифодаланади. Афсуски, бизнинг жиноят кодексимизда бу белги назарда тутилмаган. Бу билан боғлиқ жиноий қилмиш жиноятлар жами бўлиб квалификация қилинади. Жумладан, жиноий фаолият натижасида топилган мулк (пул маблағлари ва бошқа мол-мулк)ка қонуний тус беришда фирибгарлик, яъни алдаш ёки ишончни суиистеъмол қилиш йўли билан содир этилган бўлса. Мисол қилиб, гиёҳвандлик воситаларидан тушган пул маблағлари ва бошқа мол-мулкка қонуний тус бериш учун ўзга шахсни алдаб ёки ишончни суиистеъмол қилиш йўли билан фуқаролик ҳуқуқидаги сингари тузиладиган олди-сотди, қарз, ҳада, гаров, ижара, айирбошлаш ва ҳ.к. шартномалар тузилишига эришишни келтиришимиз мумкин.

- жиноий фаолият натижасида топилган мулк (пул маблағлари ва бошқа мол-мулк)ка қонуний тус беришда содир этиладиган усуллар жазони оғирлаштирувчи ҳолатлар сифати ифодаланади. Афсуски, бу ҳолатлар ҳам Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 56-моддасидаги жазони оғирлаштирувчи ҳолатлар рўйхатиغا киритилмаган.

Бундан ташқари жиноий фаолиятдан олинган даромадни легаллаштириш билан боғлиқ халқаро тажрибани ўрганиш, мазкур жиноятлар бўйича хорижий мамлакатлар қонунчилигини қиёсий таҳлил қилиш ушбу жиноят билан боғлиқ миллий қонунчилик нормаларини такомиллаштиришда муҳим аҳамият касб этади. Шунингдек, юқорида назарда тутилган масалаларни ечими сифатида Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 243-моддаси қуйидаги тахрирда баён қилиниш таклифини илгари сураимиз: Жумладан, 243-модда. Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштириш Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштириш, яъни мулк (пул маблағлари ёки бошқа мол-мулк) жиноий фаолият натижасида топилган бўлса, уни молиявий операциялар ва бошқа битимлар орқали ўтказиш, мулкка айлантириш ёхуд алмаштириш йўли билан унинг келиб чиқишига қонуний тус бериш мақсадида шундай ҳаракатларни амалга ошириш, худди шунингдек бундай пул маблағлари ёки бошқа мол-мулкнинг асл хусусиятини, манбаини, турган жойини, тасарруф этиш, кўчириш усулини, пул маблағларига ёки бошқа мол-мулкка бўлган ҳақиқий эгаллик ҳуқуқларини ёки унинг кимга қарашлилигини яшириш ёхуд сир сақлаш, - беш йилдан ўн йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Ўша қилмиш:

а) такроран;

б) бир гуруҳ шахслар томонидан олдиндан тил бириктириб;

в) фирибгарлик йўли билан;

в) мавсаб мавқеини суиистеъмол қилиш йўли содир этилган бўлса, -

ўн йилдан ўн беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Тайёргарлик кўрилаётган ёки содир этилаётган жиноят ҳақида ўз ихтиёри билан арз қилган ва уни очишда фаол ёрдам берган, шунингдек, ўз ихтиёри билан жиноий фаолиятдан олинган даромадларни топширган шахс жавобгарликдан озод қилинади.

Иқтибослар/Сноски/References

1. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами. 2009 йил, 45-сон, 491-модда. (Collection of legislation of the Republic of Uzbekistan. 2009, No. 45, Article 491.)
2. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами. 2009 йил, 46-сон, 501-модда. (Collection of legislation of the Republic of Uzbekistan. 2009, No. 46, Article 501.)
3. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами. 2009 йил, 45-сон, 492-модда. (Collection of legislation of the Republic of Uzbekistan. 2009, No. 45, Article 492.)
4. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами. 2009 йил, 45-сон, 493-модда. (Collection of legislation of the Republic of Uzbekistan. Article 493.)
5. https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/Publications/Convention/08-50026_E.pdf
6. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг 2011 йил 11 февралдаги 1-сонли "Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга оид ишлар бўйича суд амалиётининг айрим масалалари тўғрисида"ги қарори. // <http://www.lex.uz/docs/1766419> (Resolution of the Plenum of the Supreme Court of the Republic of Uzbekistan dated February 11, 2011 № 1 "On some issues of judicial practice on legalization of proceeds derived from criminal activity".)
7. Ўзбекистон Республикасининг 2004 йил 26 августдаги "Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш тўғрисида"ги Қонуни 3-моддасининг биринчи ва иккинчи хатбошиси. // <http://www.lex.uz/docs/283717#2954950> (Paragraphs 1 and 2 of Article 3 of the Law of the Republic of Uzbekistan "On Combating the Legalization of Criminal Income and Terrorism Financing" of August 26, 2004.)
8. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг 2011 йил 11 февралдаги 1-сонли "Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга оид ишлар бўйича суд амалиётининг айрим масалалари тўғрисида"ги қарорининг 3-банди. // <http://www.lex.uz/docs/1766419> (Item 3 of the Resolution of the Plenum of the Supreme Court of the Republic of Uzbekistan from February 11, 2011 of No. 1 "About some questions of judicial practice on the legalization of proceeds from criminal activities".)
9. Уголовный кодекс Российской Федерации Статья 174-174.1, 2018; Уголовный кодекс Республика Таджикистан Статья 262, 2018 год.; Уголовный кодекс Республика Казахстан. Статья 218, 2018 год.; Уголовный кодекс Республика Киргизистан. Статья 215, 2018 год // http://www.pravoteka24.com/zakony-drugih-stran/190-ugolovnyy_kodeks_stran_sng.html
10. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг 2011 йил 11 февралдаги 1-сонли "Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга оид ишлар бўйича суд амалиётининг айрим масалалари тўғрисида"ги қарорининг 3-банди. // <http://www.lex.uz/docs/1766419> (Item 3 of the Resolution of the Plenum of the Supreme Court of the Republic of Uzbekistan from February 11, 2011 of No. 1 "About some questions of judicial practice on the legalization of proceeds from criminal activities".)
11. Уголовный кодекс Российской Федерации Статья 174-174.1, 2018; Уголовный кодекс Республика Таджикистан Статья 262, 2018 год.; Уголовный кодекс Республика Казахстан. Статья 218, 2018 год.; Уголовный кодекс Республика Киргизистан. Статья 215, 2018 год // http://www.pravoteka24.com/zakony-drugih-stran/190-ugolovnyy_kodeks_stran_sng.html (Criminal Code Russia Federation Federation Statute 174-174.1, 2018; Criminal code Republic of Tajikistan Article 262, 2018 year.; Criminal Code Republic of Kazakhstan. Article 218, 2018 year.; Criminal code Republic of Kirgizistan. Article 215, 2018 year)
12. Х.Каримов "Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш" республика илмий-амалий конференцияси материаллари тўплами, 12.12.2018 й.-Т., 2018. - Б. 26. (Kh.Karimov Collection of materials of the republican scientific-practical conference "Anti-terrorist financing of legalization of proceeds from crime", 12.12.2018 y.-T., 2018. - B. 26.)
13. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг 2011 йил 11 февралдаги 1-сонли "Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга оид ишлар бўйича суд амалиётининг айрим масалалари тўғрисида"ги қарорининг 4-7-бандлари. // <http://www.lex.uz/docs/1766419> (Paragraphs 4-7 of the Resolution of the Plenum of the Supreme Court of the Republic of Uzbekistan of 11 February 2011 № 1 "On some issues of